

Handledning till dansföreställningen **Tango på en Soptipp**

Skapande för skolungdom 2014

Avart arbetar med stöd från: Danscentrum Sthlm, Statens Kulturråd, Sthlms läns landsting, DIS – Dans i Sthlms stad och län, Dans i Stan, Konstnärsnämnden, Länsmusiken i Sthlm, ABF-Sthlm, m fl.

En dansföreställning

Tango på en Soptipp

Tänk dig en rykande soptipp

full med datorskärmar, konservburkar, kylskåp och några gamla kasserade dansare. De funderar på alla prylar som de köpt och slängt och vad som hände med lyckan? Samtidigt minns de alla danser de dansat. Var det den ballaste, hetaste, snabbaste som var bäst? Eller kanske den kärleksfulla och vackra? Den sorgsna och lågmälda? De minns och dansar, som om de skulle vilja återanvändas...

Vi leker med den galna tanken att vi bor på en soptipp. Här bor alla typer av människor från olika samhällsklasser och med olika förutsättningar, men med liknande existentiella behov. Gemensamt för alla är att vi föds och dör och däremellan försöker skapa oss en tillvaro, helt enkelt dansa en tango.

Dansföreställningen *Tango på en soptipp* produceras fritt inspirerat av *I väntan på Godot*, Samuel Beckett och *Loranga, Masarin och Dartanjang*, Barbro Lindgren och *Stilla dagar på floden*, Sture Dahlström. Författarna beskriver i dessa verk en tillvaro på gränsen mellan dröm och verklighet, där tillvaron kan tyckas vara lika meningslös som meningsfull.

Syfte och Bakgrund

Avart gör nu en föreställning där man funderar kring det existentiella kontra det materiella och formulerar frågeställningar runt vad som är viktigt med livet och driver oss vidare. Vi skaffar oss mer och mer prylar, samtidigt som sopbergen växer. Vad är det vi söker?

Intentionen är att belysa människans förhållande till konsumtion och miljö utifrån ett existentiellt perspektiv. Det gör vi genom att fråga oss vad det är vi människor söker i vår ständiga jakt på tillfredsställelse. Avsikten är att titta på konsumtions- och miljöfrågor från ett perspektiv som lockar till skapande istället för reglering och skyldigheter eftersom vårt "underliga" beteende lätt hamnar i moraliserande och utanpålagd skyldighet. Vad är källan till vårt beteende? Dans är grunden för gestaltandet som ackompanjeras av specialkomponerad musik, innovativ scenografi som harmonierar och skapar spänning i förhållande till kostymering och ljud- ljussättning.

Dansföreställningen *Tango på en soptipp* är producerad av kulturföreningen Avart Dans & Rörelse. Denna handledning består av förslag till uppgifter och samtalsövningar som kan göras efter föreställningen och kan ge inspiration till arbete med kulturarrangemang. Välj själv hur du vill använda handledningen och välj fritt mellan övningarna. Formulera om frågor, lägg till eller dra ifrån och se inget förslag som ett måste, utan som en möjlighet. Du är bäst på att veta vad som fungerar för din klass. Övningarna fungerar olika bra beroende på hur klimatet är bland eleverna.

Avart arbetar med stöd från: Danscentrum Sthlm, Statens Kulturråd, Sthlms läns landsting, DIS – Dans i Sthlms stad och län, Dans i Stan, Konstnärnämnden, Länsmusiken i Sthlm, ABF-Sthlm, m fl.

Lärarens roll under föreställningen

Under föreställningen är tanken att läraren låter sig själv bli åskådare och får en egen upplevelse av dansen. Då kan läraren på bästa sätt föra ett samtal med eleverna efteråt. Om man vet att någon eller några kan bli stökiga får man gärna sitta bredvid dem eller sära på kompisar. Om elever pratar lite under föreställningen är det ingen fara. I de flesta fallen pratar de ändå om själva föreställningen.

Efter föreställningen

Efter dansföreställningen kan det vara av intresse att samtala om dansupplevelsen samt att fortsätta bearbeta föreställningens teman om slit och släng, sökande efter lycka, behovet av att få synas, tron att det alltid finns någon annan som tar hand "soporna", att inte ha tid för varandra, att fånga stunden och glädjas trots våra problem. Samtalsfrågorna och övningarna som följer är indelade i två aspekter; den konstnärliga (dans som konstform) och det temainriktade arbetet (att bearbeta tankar och känslor kring ämnet existens-konsumtion-miljö). Grundförutsättningar för efterarbetet är att alla får tycka olika och att allas åsikter respekteras och väger lika tungt. Dans har inget facit, det finns i de flesta fallen inget rätt och fel. Undvik att fråga eleverna om de tyckte något var bra eller dåligt, men om dessa åsikter kommer upp är det helt ok. Alla åsikter som inte skadar någon i gruppen godtas.

Förslag på frågor:

Dans som konstform

Dans är en konstform som de flesta är ovana att se och tolka. Det kan hjälpa att prata om det eleverna har sett för att öka förståelsen. Prata värderingsfritt om vad eleverna såg och vad det får dem att associera till.

Fyra frågor att starta med :

- 1) Vad minns du från föreställningen/Vad såg du?
- 2) Kommer du ihåg någon rörelse?
- 3) Vad fick det dig att tänka på?
- 4) Kände du på något speciellt sätt/Fick du någon speciell känsla?

Dessa ord och frågor kan vara en hjälp när man pratar om dans:

Kropp

- Hur många var de på scen?
- Dansade alla?
- Var det dans eller vad var det?

Avart arbetar med stöd från: Danscentrum Sthlm, Statens Kulturråd, Sthlms läns landsting, DIS – Dans i Sthlms stad och län, Dans i Stan, Konstnärnämnden, Länsmusiken i Sthlm, ABF-Sthlm, m fl.

- Var det män eller kvinnor, vilken fördelning?
- Dansade de tillsammans eller var för sig?
- Lyfte de varandra?
- Vad hade de för kostym? Var det vanliga kläder? Eller mer som fantasikostymer?

Rörelse

- Vilken typ av dans var det -klassisk balett, modern dans, sällskapsdans, mimdans, annan?
- Hur rörde de sig? Stort/litet, snabbt/långsamt, mjukt/hårt, tungt/lätt
- Kände ni igen någon rörelse?
- Vad är dans?

Ljud

- Var det musik? Vilken typ, kände ni igen den?
- Var det ljud från kropparna – tal, andning, stamp, annat?
- Vad gjorde musiken? Att det blev en viss stämning?
- Påverkade musiken dansens rörelser eller scener?

Rum

- Hur såg rummet ut? Var det en teater? En plats utomhus?
- Var det en låtsasvärld eller en verklig värld?
- Fanns det ljus/strålkastare? Hur såg ljuset ut? Vad skapade det för stämning?
- Vem sköter ljuset? Hur ändras det?
- Vad var det för scenografi?

Tid

- Var det en historia med en början och ett slut?
- Kan man känna igen delar som kommer tillbaka?

Tema: Existens-konsumtion-miljö

Allt som idag har med miljöförstöring och slit- och släng att göra blir lätt en börda för stor att bära. Det är här meningen att vi ska försöka komma till skapande istället för plikter och skyldigheter. Därför är fokus på vad man *vill* istället för vad man *bör*. Varje människa har ett eget unikt kreativt uttryck, men som tyvärr ofta drunknar i allt vi måste uppnå och hinna med. Vi behöver både tid och uppmuntran för att lita till våra impulser att skapa och uttrycka oss. Riktlinjen är att skapa medvetenhet, förståelse och acceptans kring våra beteenden, som exempelvis vårt behov av att synas och att ha de "rätta" prylarna. Ramen kan t ex se ut så här: 1 är att se hur vi beter oss, 2 förstå källan till vårt behov, 3 acceptera, 4 vad vill vi göra istället. Det är viktigt att det alltid finns ett avslutande med fokus på: *vad vill vi göra istället?*

Värderingsövningar

Värderingsövningar är bra när man vill starta ett samtal i klassen och få alla engagerade. Olika påståenden och värderingar ställs emot varandra och eleverna får öva sig i att ta reda på, stå upp och uttrycka sin åsikt. Det viktiga är att alla elevers åsikter får höras, mötas och respekteras samt att det inte finns några rätt och fel. En del påståenden och frågeställningar kan upplevas provokativa, vilket också är meningen. Tanken är att få igång samtalet och förhoppningsvis ge en större medvetenhet kring ämnet, utan att vissa åsikter censureras.

Avart arbetar med stöd från: Danscentrum Sthlm, Statens Kulturråd, Sthlms läns landsting, DIS – Dans i Sthlms stad och län, Dans i Stan, Konstnärsnämnden, Länsmusiken i Sthlm, ABF-Sthlm, m fl.

Det kan vara svårt att prata och ta plats i gruppen säga sin åsikt eller att uttrycka vad man känner och tänker. En viktig utgångspunkt är att fråga efter deltagarnas åsikter och inte erfarenheter. När eleverna är trygga kommer de även att kunna dela med sig av sina erfarenheter. För att öka tryggheten i gruppen kan det vara bra att först komma överens med eleverna följande regler:

- Alla har rätt att tycka som de vill.
- Det finns inget rätt och fel
- Det är helt förbjudet med kommentarer när någon talar och man talar när det är ens tur

Heta stolen

Deltagarna sitter i ring på var sin stol. Det finns även en tom stol. Ledaren har förberett påstående kring aktuellt tema. Börja med några lättsamma påstående såsom ”glass är gott på sommaren”. Ledaren säger ett påstående i taget. Den som instämmer i påståendet reser sig upp och byter stol. Den som inte instämmer i påståendet sitter kvar på sin stol. Den som har svårt att ta ställning sitter också kvar. Det är viktigt att påpeka att var och en tänker för sig själv och tar sitt eget beslut. Efter varje påstående får några elever motivera varför man gick, respektive satt, i den här frågan. Det är mycket viktigt att ledaren fördelar ordet så att alla får prata. Ledaren förhåller sig neutral till åsikterna och försöker få fram så många olika aspekter på problemet som möjligt.

Förslag på påståenden

- Senaste modellen alltid bäst
- Jag måste svara på alla inlägg
- Jag måste vara online för att veta vad som händer
- Den här är gammal, släng den
- Äh, skit i honom/henne, vi ska ju till...
- Vad ansvarslös du är, bryr du dig inte om naturen
- Du måste rädda jorden annars..
- Slösa inte med ström, det kostar
- Köp den här den är billigare
- Köp den här den är dyrare
- Köp den här den har ingen annan
- Köp den här den har ju alla
- Jag vill åka till..
- Jag vill bli..
- Jag längtar efter...

Diagonalen

Denna övning kan göras med samma påståenden som ovan och kan vara att föredra om det är svårt att få plats med tillräckligt många stolar i en ring. Ledaren lägger ut tre stora lappar på en diagonal i rummet. I ena änden står det 100 % på lappen, i andra änden 0 % och i mitten 50%. När ledaren säger ett påstående skall eleverna ställa sig på den procentsats som mest överstämmer med deras åsikt. Med andra ord: om de håller med helt och hållet, lite både och, eller inte alls. Efter varje påstående låter man några elever motivera sitt ställningstagande. Efter vissa påståenden kan två och två eller i smågrupper prata ihop sig för att sedan motivera vad de tycker för de andra.

4-hörn

En 4-hörnsövning utgår från en fråga eller ett dilemma som deltagarna får ta ställning till. Frågorna är skrivna i tredje person, för att bättre skydda deltagarnas integritet. Byt namn på personerna i övningen om de finns i gruppen. Olika svar finns representerade i rummets tre hörn. Det fjärde hörnet bör alltid vara öppet för egna förslag. Ledaren redogör för varje åsikt genom att själv gå till respektive hörn och presentera det. Deltagarna ska sedan ställa sig i det hörn som sammanfaller med deras egen åsikt. Varje hörn får först prata ihop sig i mindre grupper på två-tre personer, innan man ska motivera sig inför hela gruppen och de andra grupperna.

Dansverkstad

Avart erbjuder även en 1,5 timmes dansverkstad, *Våga vara fysisk*, i samband med föreställningen. Eleverna arbetar klassvis med rörelse på tema närvaro, tillit och samarbete. Då krävs en gymnastiksal, danssal eller stor dramastudio. Vill man fördjupa det fysiska arbetet, kan Avart göra en serie dansverkstäder med en grupp elever (10-20 elever), där man skapar en scen som integreras i *Tango på en Soptipp*. Det innebär att denna grupp elever är med och uppträder när föreställningen spelas för skolan. Idén med verkstäderna är att eleverna ska få ta del av det fysiska arbete som varit en del av processen i skapandet av dansföreställningen *Tango på en Soptipp*. Med detta får eleverna en förankring i arbetet och det blir inspirerande att känna igen sig i föreställningens fysiska kroppsspråk. En dansverkstad fungerar också som träning med dans, rörelse, smidighet och koordination som verktyg i övningar med fokus på närvaro, tillit och samarbete. Vi arbetar även med den estetiska läroprocessen genom improvisations- och Kompositionsarbete, där vi skapar bilder och rörelser utifrån föreställningens tema.

Avart arbetar med stöd från: Danscentrum Sthlm, Statens Kulturråd, Sthlms läns landsting, DIS – Dans i Sthlms stad och län, Dans i Stan, Konstnärnämnden, Länsmusiken i Sthlm, ABF-Sthlm, m fl.